

Bibliotekaren

Tidsskrift for Bibliotekarforbundet

- Vi trenger å bli skremt opp

Felles nordiske erfaringer

Dilemma: Satanist-reiret

Trippel pluss blir trippel minus

7
2004

Innhold:

Lederen har ordet	side 3
Flere besøk i fag- og forskningsbibliotekene	side 4
Bør vi være fornøyd i staten?	side 5
Ferie i BF-sekretariatet	side 5
Trippel minus	side 6
Forskningstidsskrift ved veis ende	side 7

- Vi trenger å bli skremt opp

Da bibliotekarene i USA fikk pressa fram utgivelsen av Michael Moores "Dumme hvite menn", ble vi påmint om at ytringsfriheten fortsatt blir satt på prøve. Vi kjente nok stolthet på vegne av våre kollegaer i USA, men også for yrket vårt. - Om vi trenger noen ytre fiender...? Jeg svarer ikke direkte på det. Men innimellom trenger vi å bli skremt opp for å kunne sette tingene på rett plass og se sammenhenger.

8

Yrkesetisk dilemma: Satanistreiret	side 10
Nordiske BF-erfaringer med lønnsforhandlinger	
Nært og individuelt i Sverige	side 12
Bibliotekvaktens søketips:	
Queryster og søkemotorene	side 14
Skjønnlitteratur i folkebibliotekene:	
En modell i samlingsutvikling	side 16
Ny lovgivning om aldersdiskriminering	side 17
Rasjonell litteraturhistorie	side 18
Forbundsstyret godkjente oppgjørene	side 18
Redaktørens spalte: Bibliotekpartiet FrP?	side 27

Annonse:

TIDEMANN **BIBLIOTEKSYSTEM®**

BIBLIOTEKSERVICE AS - navnet på god service

Postboks 9102, 3006 Drammen • Tlf: 32 88 70 10 Fax: 32 88 58 55
www.bibliotekservice.no • firmapost@bibliotekservice.no

Bibliotekaren

ISSN 0804-4147
ISSN 1503-836X (online)

Bibliotekaren er Bibliotekarforbundets tidsskrift og utkommer hver måned.

Ansvarlig redaktør

Erling Bergan

Redaksjonens adresse

Runnen 4, 6800 FØRDE
Tlf.: 57 82 07 65
Mobil: 91 31 80 01
Faks: 85 03 16 64
Epost: erling.bergan@bibforb.no

Stoff

Vi mottar stoff i alle former. Tekster foretrekker vi som filer i *RiktTekstFormat (rtf)*. Usignerte artikler står for redaktørens regning.

Abonnement

Kr. 290,- pr. år betales til BFs girokonto 6039.05.64093. Merk innbetalingen «Abonnement». Alle henvendelser om abonnement rettes til BFs sekretariat i Lakkegata 21, 0187 Oslo, tlf. 22 17 04 95, faks 22 17 04 96, epost: bf@bibforb.no.

Annonsepriser

1/8 side	kr. 800
2/8 side	kr. 1400
3/8 side	kr. 1800
4/8 side	kr. 2200
5/8 side	kr. 2500
6/8 side	kr. 2800
7/8 side	kr. 3100
8/8 side	kr. 3300

24 % mva. kommer i tillegg.

Det kan gis rabatt ved bestilling av flere annonser under ett. Alle henvendelser om annonser rettes til redaksjonen. (se over)

Utgivelsesplan i 2004

Nr:	Deadline:	Hos medl.:
1	24. desember	14. januar
2	28. januar	11. februar
3	25. februar	10. mars
4	31. mars	21. april
5	28. april	12. mai
6	26. mai	9. juni
7	23. juni	7. juli
8	4. august	18. august
9	1. september	15. september
10	29. september	13. oktober
11	27. oktober	10. november
12	24. november	8. desember

Trykk

S. E. Thoresen as

Lederen har ordet

Jeg vet ikke riktig hvor mange ledere jeg har skrevet om at det hardner til, om presset på offentlig virksomhet og om hvilke høyst reelle, målbare og merkbare konsekvenser dette har for vår sektor. Jeg vet ikke helt hvor mange innlegg og foredrag jeg har holdt hvor dette har utgjort en vesentlig del av innholdet. Bibliotekarforbundet organiserer bibliotekarer i alle tariffområder, og i sekretariatet ser vi konsekvensene av presset i nær sagt alle områdene. Vi ser det i form av at antallet overtallighetssaker øker, at stillingsutlysningene blir færre og sjeldnere, at folk går lengre uten jobb og at stillinger får langt flere søkere. Vi merker det på hyppigheten av alvorlige saker og på våre advokatutgifter. Jeg begynner å bli lei av å skrive og snakke om at det hardner til og om presset, og skulle inderlig ønske at jeg kunne skrive en sommerleder om bløte, buktende sandstrender og grønne, mykt kurvende åsider. Det kan jeg selvfølgelig, men den ville ikke handlet om biblioteksektoren. Dagens landskap i biblioteksektoren ser ikke slik ut. Biblioteksektorens landskap er sterkt preget av oppoverbakke, tidvis steinete, ulendt og bratt.

Konsekvensene av denne oppoverbakken er som beskrevet, men i tillegg har den gitt et og annet pussig utfall. Saken med Nordtvedt filial i Oslo er et eksempel. I denne saken ble Deichmanske bibliotek pålagt å drive filialen videre delvis basert på frivillig arbeid av Nordtvedt filials venner. Dagsavisen kunne for øvrig for kort tid siden melde at denne driftsmodellen allikevel ikke ble aktuell fordi vennene hadde trukket seg fra samarbeidet. Dette endrer ikke på det faktum at politikere i Oslo kommune faktisk fattet vedtaket om å basere bibliotekdrift på frivillig arbeidskraft. Saken i Austevoll som sto omtalt i forrige nummer av Bibliotekaren er en annen pussighet. Her har lokale skipsredere som ønsker å bevare bibliotektilbudet i hjembygda gått inn på sponsing av biblioteket, i form av å tilby gratis lokaler i en tiårs periode.

Disse eksemplene tydeliggjør at manglende offentlige bevilgninger gir god grobunn for kreative løsninger i kommunesektoren. Konsekvensene av disse "løsningene" er på ingen måte fullt ut utredet og vurdert i de kommunene som har fattet vedtakene. Det har dreid seg om å finne kortsiktige, enkle og kostnadsbesparende løsninger på et akutt, lokalt problem.

Vi kan ikke forvente at det enkelte kommunestyre skal diskutere seg frem til en overordnet strategi for det samlede biblioteklandskap i Norge for å ha dette som bakteppe for en debatt om å løse problemet med sviktende økonomi og behovet for lokale folkebibliotekjenester. Derfor oppstår rariteter av typen Nordtvedt og Austevoll. Og det blir tydelig at en av de største utfordringene vi står overfor ikke utgjøres av sviktende offentlige budsjetter alene, men av sviktende bevilgninger i kombinasjon med at overordnet strategi for utviklingen av bibliotekjenester mangler. En strategi som for eksempel inneholder spilleregler i forhold til graden av involvering av private aktører og privat engasjement. Eller i det minste hvor konsekvensene av dette er analysert.

Et av poengene som Bibliotekarforbundet gjentatte ganger har påpekt er at det ikke kan overlates til den enkelte virksomhet eller den enkelte kommune å ha ansvar for en overordnet nasjonal bibliotekstrategi. Dette ansvaret ønsker heller ikke den enkelte virksomhet eller kommune å ta, og når en overordnet nasjonal strategi mangler, blir resultatet slik vi ser faretruende signaler om i folkebiblioteksektoren: Et bibliotekvesen som utvikler seg mer eller mindre tilfeldig - hva angår innhold, finansiering og nivå, alt avhengig av den enkelte kommunes prioriteringer. Dette fungerer dersom målet er at hver kommune skal ha de folkebibliotek-tjenestene som kommunen selv ønsker, men det fungerer IKKE dersom målet er at alle som bor i landet skal ha lik rett til informasjon, kunnskap og kulturopplevelse.

Derfor er det godt at arbeidet med den nye bibliotekutredningen er i gang, og det er godt at mandatet tydelig formulerer at det skal utarbeides et overordnet strategidokument som skisserer en plan for utviklingen av en samlet biblioteksektor. Bibliotekarforbundet imøteser dette utredningsarbeidet med positive forventninger, og vi vil arbeide aktivt med å reise problemstillinger vi mener utredningen må ta høyde for. ■

*Monica Deildok
Forbundsleder*

Flere bokormer i Norge

Etter at andelen boklesere sank i første halvdel av 1990-tallet, viser fersk statistikk at stadig flere nordmenn bruker tid på å lese bøker igjen. I gjennomsnitt bruker hver nordmann 12 minutter på boklesing en gjennomsnittsdag, eller 53 minutter blant dem som leser bøker, melder Statistisk sentralbyrå. I 1997 leste kun 17 prosent av befolkningen bøker en gjennomsnittsdag. Seks år senere, i 2003, var leserskaren økt til 23 prosent, viser Norsk mediebarometer.

Kvinnene bruker mest tid på å lese bøker. Slik har det vært i alle fall de siste elleve årene. Denne tendensen gjelder alle alderstrinn, og i snitt leser nesten hver tredje kvinne en bok en gjennomsnittsdag. Kvinnene bruker i snitt 16 minutter på boklesing daglig, mennene kun halvparten. Det er særlig de litt yngre jentene som er ivrige boklesere: Nesten halvparten av jentene i alderen ni til 15 år leser en bok en gjennomsnittsdag, mens knapt én av fem gutter på samme alder gjør det.

Boklesing står høyest i kurs blant personer med høy utdanning. Ledere og personer i akademiske yrker leser oftere bøker enn andre. Pensjonister og hjemmearbeidende er også ivrige boklesere, viser undersøkelsen. Sannsynligheten for at man leser bøker øker altså jo høyere utdanning personen har. Mens hver sjette person som ikke har annen utdanning enn ungdomsskolen leser bøker en gjennomsnittsdag, leser én av tre personer med høyere utdanning fra universitet eller høyskole bøker.

Skjønnlitteratur er mest populært blant bokleserne. 63 prosent av dem som leser bøker en gjennomsnittsdag leser denne typen litteratur. Og det er særlig kvinnene som foretrekker denne typen bøker. Kun bokkategorien som omfatter samfunn, politikk, kunst og historie har flere mannlige enn kvinnelige lesere. Religiøs litteratur, deriblant Bibelen, har ikke så mange lesere. Kun 3 prosent av befolkningen leser slik litteratur i løpet av en gjennomsnittsdag.

Flere besøk i fag- og forskningsbibliotekene

Antall registrerte besøk i fag- og forskningsbibliotekene fortsetter å øke. I 2003 ble det registrert over 6 millioner besøk. De to siste årene har besøkstallene økt med rundt 1 million, som er en økning på 20 prosent! For første gang er prosentdelen av besøkene høyest i de statlige høyskolebibliotekene. Over 50 prosent av alle registrerte besøk er i disse fagbibliotekene. Bibliotekene ved universitet og vitenskapelige høyskoler hadde rundt 2,9 millioner besøk. Sammenlignet med fjoråret er dette en nedgang på 8 prosent.

Selv om de registrerte besøkstallene i fag- og forskningsbibliotek øker, holder utlånstallene seg stabile. Noe over 4 millioner utlån ble utført i 2003. Av dette var 408 000 fjernlån.

Fag- og forskningsbibliotekene hadde i gjennomsnitt åpent 220 dager i året, og åpningstida per uke var gjennomsnittlig 45 timer. I nærmere 79 prosent av denne tida var det bibliotekfaglig personale i veiledningstjenesten eller ved skranken. Bibliotekene ved universitet og høyskoler hadde bibliotekfaglig personale til stede i 90 prosent av åpningstida.

De samlede utgiftene for bibliotekene var rundt 1,1 milliarder kroner i 2003, som er en økning i de totale utgiftene på 9 prosent. 27 prosent gikk til innkjøp av materiale til samlingene. Bibliotekene ved universitetene og de vitenskapelige høyskolene stod for godt over 60 prosent av beløpet brukt til innkjøp.

Ved utgangen av 2003 var 1627 personer ansatt ved de 336 bibliotekene som statistikken omfatter. 960 (59 prosent) av de ansatte arbeidet i bibliotekfaglige stillinger. I alt utførte de ansatte i fag- og forskningsbibliotekene 1581 årsverk, og de bibliotekfaglig ansatte utførte 61 prosent av disse årsverkene.

Statistikken for fag- og forskningsbibliotek er utarbeidet av Statistisk sentralbyrå og blir samlet inn i samarbeid med ABM-utvikling. ■

Bibliotekarforbundets forhandlingskurs

(Del av KUP - Kompetanseutviklings-programmet i BF.)

1.-3. september 2004

Sted: Bibliotekarforbundets lokaler - Lakkegt 21 (Grønland) Oslo
Kursholder: Børge Rostvåg, rådgiver NITO

Påmeldingsfrist: 23. august 2004

Meld på til: Sekretariatet
tel 22 17 04 95 eller bf@bibforb.no

NB! Det er viktig at du oppgir mail-adresse og telefonnummer vi kan nå deg på, OG at du oppgir om du skal bo på hotell, og evt hvor mange netter.

Bibliotekarforbundet dekker alle utgifter, men du bestiller selv reise.
Bibliotekarforbundet booker hotell.

Økende lønnssetterslep i forhold til kommunal sektor

Bør vi være fornøyd i staten?

■ ■ ■ For medlemmene ved
Høgskolen i Sør-Trøndelag
Knut Alstad
Astrid Kilvik
Liv Inger Lamøy

Viser til lederen i siste nummer av Bibliotekaren (2004 nr 6) der det sies angående statsoppgjøret: "Dermed har vi grunn til å være rimelig fornøyd også med økonomien i oppgjøret, selv om YS Stats forhandlingsleder Tore Kvalheim påpeker at det til tross for at noe av etterslepet i forhold til andre sektorer nå er tatt igjen..."

Vi ønsker en redegjørelse for Tore Kvalheims påstand, hvor det konkretiseres på hvilke områder noe av etterslepet faktisk er tatt igjen.

Vi ser at det skjer en lønnsutjevning for de nyutdannede. Vi reagerer på at det overhodet ikke problematiseres at lønns- etterslepet for statsansatte med ansiennitet øker, nå også i forhold til kommunal sektor.

I kommunal sektor skjer det en utvikling i hele stigen, mens de statsansatte står stille med et lønnspress på 22 000 kroner fra 0-10 år. Med utgangspunkt i 10 års ansiennitet har bibliotekarer i kommunen fått økt minstelønna med 10 000 kroner, fra 277 000 -287 000 kroner, og med en videre økning til 293 000 kroner fra 1. januar 2005, mens de statsansatte kun får kronetillegget på 2,6 %. Dette vil gi ny minstelønn på 274 968 kroner. Kort sagt ligger vi nå ca 20 000 kroner under kommunal sektor.

Bør vi være fornøyd?

Hvorfor nevner ikke lederen de økte lønnsforskjellene med ett eneste ord?

Dette er bakgrunnen for at vi ikke kunne stemme ja i uravstemminga i staten. ■

Ferie i BF-sekretariatet

I uke 29 og 30 har Bibliotekarforbundets sekretariat sommer-stengt. Fra lørdag 10. juli til søndag 25. juli er det altså ingen til stede på kontoret vårt. Erfaringsmessig stilner det da også av med henvendelser til oss i juli måned. Men de som absolutt trenger å kontakte forbundsleder Monica Deildok i denne perioden, får tak i henne på mobil 41 21 23 57. ■

Exit gode gamle AltaVista

Søkemotoren AltaVista er lagt ned, eller retttere lagt om til det ugjenkjennelige, melder Even Flood på postlista biblioteknorge@nb.no. Databasen de laget er borte, basen de nå bruker er produsert av Inktomi. Og viktigst, alle de unike søkemulighetene AltaVista hadde er forsvunnet. Det var den siste av søkemaskinene som hadde trunkering og den eneste hvor man kunne søke med små og store bokstaver som signifikante. De hadde også egen nærhetsoperator. AltaVista var den første av de virkelig store søkemaskinene, og var en revolusjon da den ble introdusert. Senere kom de andre etter med større databaser, men dårligere søkemuligheter, skriver Even Flood, som henviser til www.searchengineshowdown.com for mer informasjon.

Klart for bibliotekutgreiing

I regi av ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum - skal det nå settes i gang et større utgreiingsarbeid på biblioteksektoren. Kultur- og kirke departementet har oppnevnt en referansegruppe for å sikre bred forankring av arbeidet. Som leder for referansegruppa er oppnevnt fylkeskultursjef Frode Sannum i Oppland. De andre medlemmene er Frode Bakken (leder i Norsk Bibliotekforening), Saadia Bibi (elev ved Sandaker videregående skole), Anne Hustad (hovedbibliotekar ved Høgskolen i Molde), Roger Jøsevoll (assisterende nasjonalbibliotekar), Per Olav Kaldestad (forfatter), Irene Valstad Simonsen (kommunalsjef i Tromsø kommune), Trond Singsås (organisasjonsdirektør ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet), Ellen Sundt (rådgiver i Utdanningsdirektoratet), Svein Arne Tinnesand (fylkesbiblioteksjef i Rogaland) og Elin Nesje Vestli (førstemanuensis og prorektor ved Høgskolen i Østfold).

"Målet med arbeidet er m.a. å utarbeida eit overordna strategidokument som skisserer ein plan for heilskapleg utvikling av ein samla biblioteksektor. I tillegg er det behov for å utgreia meir i detalj mange større og mindre spørsmål", heter det i en pressemling fra ABM-utvikling. Nærmere informasjon om mandatet for utgreiinga er tilgjengelig på nettsidene til Kultur- og kirke departementet på odin.dep.no.

YS har forventninger til nytt "superdepartement"

- YS ønsker Dagfinn Høybråten velkommen som leder for det nye departementet for arbeids- og sossalsaker som nå skal opprettes. Denne dyptgripende endringen i Regjeringens organisasjonskart tolker YS som et signal om å fokusere sterkere på arbeidslinjen, sier Tore Eugen Kvalheim, 1. nestleder i YS. - Vi har lenge sett behovet å samordne oppfølgingen av avtalen om et Inkluderende arbeidsliv. Jeg er fornøyd med at den nye strukturen i departementene åpner for dette, sier han. Trygd og sosial er begreper som knyttes til det nye departementet. Eks-helseminister Høybråten skal dermed koordinere bekjempelsen av fattigdom og ha ansvaret for å samordne alkohol- og narkotikapolitikken: - Vi forutsetter at den nye statsråden makter å la hovedansvaret for arbeidslivet få den vekt det fortjener, og at ikke mulige "flaggsaker" til det partiet han samtidig leder får stjele for mye av statsrådets oppmerksomhet, sier Tore Eugen Kvalheim.

Europeisk fagbevegelse skeptisk til EU-direktiv

Eksekutivkomiteen i Den europeisk faglige samorganisasjonen - EFS - hvor også YS er medlem, vedtok i forrige måned en uttalelse som uttrykker sterk skepsis til EUs tjenstedirektiv. - Vi slutter opp om et indre marked for tjenester, men ikke på bekostning av europeiske og nasjonale faglige og sosiale rettigheter. Vi gjentar vårt krav om en stopp i lovgivingsprosessen inntil et nytt rammeverk for tjenstedirektivet blir levert, heter det blant annet i uttalelsen.

Ingen egen arbeidsløshetskasse for danske BF

Dansk BF har undersøkt mulighetene for å etablere en egen arbeidsløshetskasse i samarbeid med fagforbundene Kommunikation og Sprog, og Journalistforbundet. På sitt møte i juni avviste hovedbestyrelsen denne strategien og vedtok å beholde Akademikernes Arbejdsløshedskasse (AAK) som ordning for sine arbeidsløse medlemmer. En undersøkelse blant arbeidsledige BF-medlemmer viste tilfredshet med dagens ordning.

Trippel minus

Det store fusjonsprosjektet Trippel+ har havarert. Det viste seg at forslaget om sammenslåing av fire YS-forbund ikke hadde tilstrekkelig støtte utenom toppledelsen i to av forbundene. Nå vil de to andre slå seg sammen likevel.

■ ■ ■ Tekst & foto: Erling Bergan

Trippel-kameratene for to år siden, da samarbeidet startet. Fra venstre Jan Erik Gulbrandsen (STAFO), Frank Sarnes (2fo) og Alf Ø. Bowitz (KFO). Seinere kom også PRIFO med, og prosjektet ble til Trippel+.

Den 21. til 23 juni avholdt de fire YS-forbundene KFO, 2fo, PRIFO og STAFO møter i organisasjonenes øverste organer på Gardermoen for å fatte endelige vedtak om fusjon. S sammenslåingsprosjektet har gått under betegnelsen Trippel+ og blitt ikke så lite av et prestisjeprojekt for de involverte forbundslederne. I andre YS-forbund har man sett på Trippel+ med et visst ubehag, ettersom et slikt fusjonert forbund ville bestå av over halvparten av YS sine medlemmer, kunne rekruttere alle yrker i alle sektorer, og dermed undergrave hovedorganisasjonens posisjon.

Men så gikk det skeis. Avstemningsresultatene viste at 2fo og PRIFO fikk flertall for fusjon. STAFO manglet 8 stemmer for å få det nødvendige 2/3 dels flertall, mens KFO valgte ikke å ta stilling til den foreliggende saken om sammenslåing.

I PRIFO stemte 72 for og 9 mot, mens resultatet i 2fo var 110 for og 7 i mot. - Organisasjonene er enige i idégrunnlaget for Trippel+. Rammebetingelsene og forutsetningene for fusjon har selvfølgelig endret seg på grunn av avstemningsresultatene. Vi er likevel overbevist om at vi i fellesskap skal klare å skape en ny organisasjon, i første omgang med 2fo og PRIFO, sier Lisbeth Eliasson i PRIFO og Frank Sarnes i 2fo.

- Denne prosessen har vært svært lærerikt for alle involverte medlemmer, tillitsvalgte og ansatte. Vi går glipp av denne muligheten nå, men uansett skal vi klare å ivareta våre medlemmer på en best mulig måte, sier Jan Erik Gulbrandsen i STAFO.

I KFO anmoder et enstemmig representantskap hovedstyret om å søke ny kontakt med aktuelle organisasjoner, for å se på muligheten for en eventuell sammenslåing eller andre samarbeidsformer. - Representantskapet har gitt et klart signal på at vi ønsker samarbeidspartnere for å møte fremtidens utfordringer. Her er vi fortsatt i en prosess, sier KFOs leder Alf Ø. Bowitz. ■

Norsk tidsskrift for bibliotekforskning (NTBF) opphører etter 10 år

Forskingstidsskrift ved veis ende

Ideen om et nasjonalt bibliotekforskningstidsskrift ble fremlagt i november 1993 på en national konferanse i Tromsø om utdanning og forskning på biblioteksområdet. Første nummer udkom i april 1994, omtrent samtidig med etableringen af bibliotekuddannelsen ved Universitetet i Tromsø og ikke minst igangsættelsen af et nasjonalt forskningsprogram på biblioteksområdet, som gjennom støtte til redaktionssekretær muliggjorde tidsskriftets utgivelse.

■ ■ ■ **Niels Windfeld Lund**
Afgående redaktør, NTBF

Gennem tidsskriftet har norsk bibliotekforskning synliggjort sig som et bredt tværfaglig felt med basis i så vel teknisk-naturvidenskabelige som humanistiske og samfundsvidenskabelige traditioner omhandlende informationssøgning, litteraturformidling og bibliotekets samfundsmæssige rolle m.m. Bidragsyderne har været yngre såvel som mere erfarne forskere og bidragene har omfattet såvel udkast som mere færdige arbejder for at give den norske bibliotekverden en innsigt i hvad der sker i bibliotekforskningen.

Denne brede ramme har sine kvaliteter, men har også sine ulemper når der er tale om publicering af forskning. For at blive anerkendt som forsker indenfor sit særlige fagområde må man nøje vurdere hvor man vil publicere sine arbejder, og for mange vil valget falde på større internationale tidsskrifter med fagfællebedømmelse frem for et nasjonalt og bredt anlagt tidsskrift som NTBF. I samarbejde med de andre nordiske forskningsmiljøer har man drøftet muligheden for at udgive et nordisk tidsskrift for bibliotekforskning.

Desuden har bibliotekfeltet i Norge siden 1994 undergået en væsentlig ændring, ikke mindst gennem utviklingen af ABM-feltet, som kunne aktualisere en utvidelse af det tilsvarende forskningsfelt til at omfatte både arkiv, bibliotek og museum. Et forskningsbaseret tidsskrift for dette omfattende område kunne være en mulig afløser af Norsk tidsskrift for bibliotekforskning.

Men foreløbig takker NTBFs redaktøren for denne gang og ønsker hermed at takke alle samarbeidspartnere, bidragsydere og ikke mindst trofaste abonnenter gjennom de forgangne 10 år.

Resterende eksemplarer kan skaffes så længe oplag haves ved henvendelse til undertegnede med en tilbudspris på 50 kr. pr. nummer. Pengene vil gå til støtte af en utgivelse af utvalgte artikler fra tidsskriftets årgange, redigeret af Ragnar Audunson og Niels Windfeld Lund. ■

Kjøp av tidligere nummer:

Alle henvendelser om tidligere nummer til:

Norsk Tidsskrift for Bibliotekforskning
v/ Niels Windfeld Lund,
Faggruppe for Dokumentasjonsvitenskap,
Institut for Kultur og litteratur, Det Humanistiske Fakultet,
Universitetet i Tromsø
N-9037 Tromsø
Norge
Tlf. 77 64 62 84
Faks 77 64 42 39
Epost:
niels.windfeld.lund
@hum.uit.no

Nytt styre i NFF

Norsk fagbibliotekforening har fått nytt styre for perioden 2004-2005. De ble valgt på årsmøtet 24. mars i år og hadde sitt første styremøte 12. mai. Anette Breder Koch fra Universitetsbiblioteket i Oslo er leder og Eva Gjuvsland fra Høgskolen i Bergen er nestleder. Med seg i styret har de Grete Henriksen fra Norges geologiske undersøkelse (NGU) som sekretær, Gunvor Haugum fra Luftkrigsskolen som styremedlem og webansvarlig, Turid Høiberget Nilsen fra Universitetsbiblioteket i Oslo som styremedlem og kursansvarlig, Berit Ch. Nielsen fra Nasjonalbiblioteket som styremedlem, Ingebjørg Bang fra NTNU som varamedlem og Vibeke Saltveit fra Kompetansesentrene Bredtvet og Torshov som varamedlem.

- En ureflektert handling

- Jeg har skjönt lenge at Bok og bibliotek er blitt et hår i suppa for ledelsen i ABM-utvikling, sier redaktør Chris Erichsen i sitt eget tidsskrift. Bakgrunnen er ABM-utviklings vedtak om å overlate utgivelsen til noen andre. Erichsen fortsetter: - Men det er de som har et problem, ikke Bok og bibliotek. Etter godt og vel ett års eksistens har institusjonen fortsatt ikke funnet seg selv. Den består fortsatt av tre parter som kjemper en innbitt kamp for sine egne sektorer. Det forkludrer hele intensjonen med dette organet. Det er det som er problemet, ikke at det finnes et tidsskrift som, i motsetning til utgiveren, har en klar og skarp profil. Å kvitte seg med tidsskriftet synes jeg er en ureflektert handling som mer avspeiler utgiverens egen usikkerhet enn deres evne til å ta velfunderte avgjørelser, sier Chris Erichsen til sitt eget tidsskrift.

En øy i havet

I juni begynte TV-serien "En øy i havet", som bygger på Annika Thors bøker om søstrene Steffi og Nelli som reiser fra jødeforfølgelsene i Østerrike til Sverige kort tid før andre verdenskrig. Bøkene har fått mye ros, og utgjør "en stor fortelling, dramatisk både på det ytre og indre plan", ifølge Mette Hofsødegård i Dagbladet. Fjerde og siste bok i serien, "Åpent hav", kommer på norsk til høsten.

- Vi trenger å bli skremt opp

Da bibliotekarene i USA fikk pressa fram utgivelsen av Michael Moores "Dumme hvite menn", ble vi påmint om at ytringsfriheten fortsatt blir satt på prøve. Vi kjente nok stolthet på vegne av våre kollegaer i USA, men også for yrket vårt. - Om vi trenger noen ytre fiender...? Jeg svarer ikke direkte på det. Men innimellom trenger vi å bli skremt opp for å kunne sette tingene på rett plass og se sammenhenger.

Tekst & foto: Grethe Simonsen
Biblioteksjef, Aukra kommune

Det er Evy Sisilie Bergum som sier dette. Hun er moldenser, politiker og bibliotekar med et åtte år langt fravær fra bransjen. Det gir henne perspektiver, når hun nå er tilbake som skolebibliotekar ved Fræna vidaregåande skole.

- Det er ikke til å unngå at jeg etter åtte år borte fra yrket blir en slags betrakter, som ser tingene på avstand. Det er særlig på tre områder at forandringene er størst: data, bokformidling og lønn. Dataverktøyet har gjort oss i stand til å yte bedre service. Vi har jo hatt mange år med svært sterk vektlegging på datateknologien og biblioteket som informasjonsentrum. Innimellom har jeg følt at det har vært en måte å forsvare bibliotekas eksistens på under tøffe budsjettvilkår.

- Myndighetene har mange støtteordninger for lesestimulering om dagen...

- Økonomien er fortsatt vanskelig, men nå er det slett ikke tantete å snakke om den direkte, tradisjonelle og engasjerte bokformidlinga. Dette er bra og dessuten helt nødvendig hvis vi skal drive lesestimulering. Så nå er det om å gjøre for biblioteka å hive seg rundt og "smi mens jernet er varmt".

- Du reagerer på lønnsutviklinga?

- Lønningene er gått opp samtidig som vi har fått lønnsforskjeller blant bibliotekarar

i de enkelte kommuner, ja, sogar i prinsippet på den enkelte arbeidsplass. Dette er i samsvar med samfunnsutviklinga ellers. Sjøl er jeg ubequem med denne tendensen.

Evy Sisilie Bergum har et bredt utsyn over samfunn og politikk. Hun er inne i sin fjerde periode i kommunestyret i Molde, som representant for SV. Ved siste kommunevalg fikk hun

flest stemmer blant SV-kandidatene i Molde, og hun kunne også innkassere flere slengere enn den nye ordføreren i byen. Nå sitter hun i formannskap og planutvalg. Og om ikke det er nok, er hun fra i år også leder av styret for Bjørnsonfestivalen. Evy er åpenbart et engasjert menneske som nyter tillit hos folk rundt seg.

- Du sa nei til å være SVs ordførerkandidat i Molde ved siste valg. Hvorfor det?

- Hvis jeg skulle stille, måtte det være med skikkelig guts og ønske om å bli valgt. Hovedårsaken til at jeg skygget unna, var redselen for å miste styringa over egen tid, for å bli for lite tilgjengelig for meg selv og for familien. Et ganske tradisjonelt svar som kvinne, men det får ikke hjelpe. Var ikke ambisiøs nok heller. Ikke et uvanlig kvinnesvar...

- Dette er din fjerde periode i kommunestyret. Hvilke saker har vært mest interessante å arbeide med?

- Jeg er en allroundpolitiker som kan finne interessante saker på alle kommunens hovedområder. Jeg har ofte markert meg i ruspolitiske spørsmål og er opptatt av det enorme potensiale som er i det frivillige arbeidet. Dette er min andre periode i kommunens planutvalg. Jeg er moldenser, kjenner byen godt og synes det er kjekt å få være med og påvirke kommunens utvikling.

- Som styreleder i Bjørnsonfestivalen må du være svært fornøyd med å ha fått FNs tidligere våpeninspektør i Irak, Hans Blix, til Molde?

- Ja, det har du rett i. Blix er en travelt opptatt mann. På grunn av det som foregår i Irak nå og økt konflikt i Midt-Østen, er hans deltakelse minst like aktuell nå som under Irak-krigens start. I tillegg til å holde åpningsforedraget skal han plante et fredstre i Fredslunden ved den historiske Kongebjørka i Molde.

- Du var på bibliotekmøtet i Molde. Var det noe der som du spesielt reagerte på?

- Sjøl om jeg har jobba siden 1977 og sikkert har hatt muligheten til å delta tidligere, var dette mitt første bibliotekmøte. Det slo meg at gjennomsnittsalderen måtte være ganske høy. Det er nok lett at de med lengst ansiennitet får dra, men på den måten blir det jo også de gamle traverne som dukker opp overalt.

- Hva hadde du størst utbytte av?

- Jeg hadde størst utbytte av å møte andre bibliotekarer i videregående skole. Og så hadde jeg stor glede av Edvard Hoems innslag på åpningsfesten - jeg som så mange andre. Jeg savnet derimot mer vektlegging på lesestimulering og folke- og skolebibliotekas formidlingsrolle. De lokalt ansvarlige synes jeg fortjener stor ros for godt gjennomførte dager.

- Har du alltid vært opptatt av litteraturformidling til barn og unge?

- Ja, også i utdanninga mi var jeg spesielt opptatt av den tidlige lesinga. Det gjelder fortsatt at språk er makt. Men på samme måte som det ikke nytter å skremme de unge vekk fra rusmidler, like lite nytter det å snakke for mye om nytteverdien av å lese. Gleden ved å lese er det sentrale - det vet vi jo av egen erfaring. Mange av dem som ikke bryr seg om bøker, er teknisk gode lesere, men har ikke lese-lyst.

Evy Sisilie Bergum snakker gjerne om formidling, og er ikke ukjent med salg av litteratur heller. Etter nesten tjue år som biblioteksjef, kultursekretær og barnebibliotekar, hadde hun åtte år med arbeid i bokhandel. Det har gitt innblikk i hvordan det spesielle avtaleverket i bokbransjen fungerer.

- Bransjeavtalen har blitt betraktet som et kulturpolitisk og utdanningspolitisk virkemiddel. Mener du at den har fungert etter hensikten?

- Først og fremst ja. Men hvis en er ute etter å tyne flere kroner i markedet, finner en nok argumenter for å svare nei. Jeg er slett ikke noen spesialist på området og velger å støtte meg til at de fleste forfatterne, herunder Forfatterforeninga og de fleste forlaga, forsvare Bransjeavtalen.

- Hva med bokklubbene?

- Det kan godt hende at Bransjeavtalen burde skjerpes i bokklubbenes disfavør. Samtidig er det viktig å huske på at bokklubbene har spilt og fortsatt spiller en stor rolle i vårt grisgrendte land i forhold til folks lesing.

- Skolebokmonopolet er også satt under press

- Det har vært et ønske at boka skal koste det samme om du bor i Oslo eller Finnmark. Dette sammen med salg av skolebøker skaper forutsigbarhet og gjør at vi kan opprettholde bokhandlere på forholdsvis små steder. Kulturfondets støtteordninger sikrer tilgang til ny norsk litteratur. Kulturfondet er ofte

blitt fleipa med, også av bibliotekarer. Det synes jeg er overfladiske greier. Jeg ser boktilgangen som en del av infrastrukturen. Strømmen har myndighetene gitt fra seg styringa på. Snart blir vel også frimerkene dyrere jo lenger borte fra Oslo vi bor. Bransjeavtalen er en del av en slik kompleks samsfunnsbygning.

- Er bokprisene for høye?

- Nei, slett ikke, jevnt over. Unntaket må i så fall være nye bøker og skolebøker. Men jeg applauderer ikke automatisk all klaginga. Tenk på alt annet vi er villige til å bruke masse penger på. I de åtte åra jeg jobba i bokhandel, forsvarte jeg ofte bokprisene. Klassikere og andre bøker av høy kvalitet fåes kjøpt som pocketbøker til under hundrelappen. Noen bøker koster nesten ikke mer enn pølse med brød.

- Du har et kristent livssyn. Da er vel Bibelen en bok som betydd mye for deg?

- Hvis jeg skal snakke i store bokstaver: Mitt politiske syn starter med Bibelen. Det betyr ikke at den kan leses partipolitisk, men det fins klare kjøretninger om å vise solidaritet og barmhjertighet, dele godene og ta vare på skaperverket. I Bibelen finner du alt: Mennskets opphav og avsløring av våre egenskaper, liv og tilbøyeligheter - ofte skildra på en humoristisk måte. Gjennom skildringa av Jesu liv og død blir vi bevisst håpet. Også de som sier at de ikke tror, nyter Bibelens poesi og vakre språk. Bibelen er grunnleggende antimaterialistisk. Ellers er det vel bare i kirka og i naturen jeg har den samme befriende følelsen av å være i noe som ikke dreier seg om materielle verdier. ■

Satanistreiret

■ ■ ■ Historia

Stig Elvis Furset,
Bibliotekar,
Rygge bibliotek

Yrkesetiske dilemma for bibliotekarar

Hendingane som er omtalt i denne serien er basert på verkelege erfaringar i norske bibliotek, men dei einskilde historiane kan ikkje knyttast direkte til eit enkelt bibliotek, ein enkelt bibliotekar eller ei spesifikk hending. Bibliotekaren tar gjerne i mot fleire eksempel som kan nyttast som råmateriale til denne serien. Send til Stig Elvis Furset på stig.furset@rygge.kommune.no.

Biblioteket i Myhre kommune har nett tilsett ein ny barne- og ungdomsbibliotekar. Myhre kommune er ein typisk halvurban kommune, med den relativt store tettstaden Lisevik som kommunesenter. Både dei større kjøpesentra og utdanningsinstitusjonane ligg plasserte der. Den nye bibliotekaren er ein mann i midten av 20-åra, som nett er nyutdanna frå Høgskolen i Oslo.

Han set umiddelbart i gang med eit større prosjekt retta mot ungdom. Ein del av dette prosjektet er å arbeide for å utvikle ei god samling med fantasylitteratur, då bibliotekaren har god kjennskap til sjangeren. Fantasysamlinga får etterkvart dominerande innslag av goth og skrekk, samt at ein del av avdelinga blir utsmykka med motiv frå norrøn kultur, samt vikingmyter.

Det viser seg at satsinga kan kallast ein moderat suksess. Utlånet av fantasy går opp, men ikkje nok til at det gjer dei heilt store utslaga på statistikken. Det som derimot gjer utslag er besøkstala. Ungdom har i langt større grad enn tidlegare starta å bruke biblioteket som ein opphaldsstad, utan at dei nødvendigvis låner med seg så mykje.

Ein del av desse ungdommane tilhøyrer eit vek-sande miljø som flørtar med satanisme og okkultisme. Det er stadig fleire som blir merksame på dette, og til slutt skriv avisene om saka, og biblioteket blir der omtala som eit "satanistreir". Både lensmann, ordførar og rektorane i kommunen vender seg til biblioteket, der dei ber om at dette tilbudet blir teke vekk, eller tona ned.

Kva gjer bibliotekaren? ■

Kommentar I

Stine Fjeldsøe
Avdelingsleder
Tromsø bibliotek

To ting står klart for mig:

Det ene er, at det er udelukkende positivt at den nye mandlige bibliotekar ved Myhre

bibliotek, har klart at fange ungdommernes interesse. Det er i det store og det hele positivt, at ungdommerne bruker biblioteket mere. Det være sig som et mødested, eller at ungdommerne låner bøger. Biblioteket skal også være et mødested, hvor man bare kan have lyst til at være tilstede.

Det andet er, at det er interessant og positivt at så mange i lokalsamfundet, har arrangeret sig og

mener noget om biblioteket og dets aktiviteter. Bibliotekene er vel ikke lige præcis kendt for at skabe "oprør" og debat i lokalsamfundet? Jeg ville ikke tage væk tilbudet fra biblioteket ud fra det lensmanden, ordfører og rektorene måtte mene.

Jeg ville benytte muligheden til at skabe debat og invitere og opfordre folk i lokalsamfundet til, at sige hvad de mener er gode bibliotektilbud og aktiviteter. Alle ideer og forslag ville være velkomne. Jeg ville invitere til åben debat på biblioteket, og fået alle parter som har udtalt sig til at stille op. Jeg ville afkrefte at biblioteket opererer som et "satanistreir", og argumentere for at biblioteket driver med 100 % litteraturformidling, og ikke har nogen skumle hensigte.

En sag har naturligvis altid to sider (og nogen gange flere), og jeg ville derfor gøre at forsøg på at være imødekommende. Jeg ville moderere tilbudet med dets indslag af goth og skrekk, og afgrænse tilbudet til fantasylitteratur. Så længe ungdommerne er glade og tilfredse med bibliotekets tilbud, vil jeg forsøge at holde på det. ■

Kommentar II

Berit Petersheim
Leder av Serieteket
Grünerløkka filial
Deichmanske
bibliotek

Det virker en smule ureflektert å kalle denne ungdomsavdelingen for et satanistreir, men det er selvfølgelig mediens tabloide språk. Mulig at lensmann, ordfører og rektorene har latt seg blende av medias stempling av fenomenet uten at de selv egentlig har noen kunnskap om saken. Biblioteket har nå endelig klart å trekke til seg ungdom som vanligvis ikke ser hva biblioteket har å by på for dem. At det kommer et friskt nyutdannet pust i biblioteket som har kunnskap om det ungdom er opptatt av, kan da ikke være noe annet enn positivt? Ungdom er utrolig opptatt av fantasy og bibliotekarar vet nok generelt litt for lite om denne genren.

Det er kanskje en grunn til at denne gruppen vanligvis uteblir. Bibliotekene representerer noe helt

annet enn den virkeligheten ungdom selv kjenner til fra andre miljøer og medier. Alt skal være så pent og pyntelig og pedagogisk riktig. I Myhre bibliotek tar de fantasy på alvor på samme måte som man tar andre litterære sjangere på alvor, noe det er grunn til å være stolt av.

For å løse problemet med de som er motstandere ville jeg ha invitert media, lensmann, ordfører og rektorer til biblioteket for å møte noen av disse ungdommene. Siden de tydeligvis ikke kjenner til hverken fantasylitteratur eller ungdomsmiljøet det gjelder, tror jeg det ville vært oppklarende. Det er litt naivt å tro at den delen av miljøet som flørter med det okkulte, vil flørte mindre med dette hvis fantasytilbudet tas bort. Og går det en direkte linje fra fantasylitteratur til det å dyrke det okkulte? Tror ikke det. Under møtet kan også den nyutdannede bibliotekaren benytte anledningen til å redegjøre for hvordan han driver kvalitetsvurdering med samlingen.

Som et resultat av møtet, kan media lage en artikkel om fantasylitteratur med intervjuer av ungdommene, skeptikerne og bibliotekaren for å vise et mer nyansert bilde av virkeligheten. ■

Nært og individuelt i Sverige

Det er en økende tendens til lokal lønnsdannelse. Det er stadig hard kamp om bibliotekarjobbene. Det er stram økonomi i offentlig sektor. Og fagforeningene må tenke nytt i måten de jobber på. Dette var tegn i tida da Bibliotekarforbundene i Sverige, Danmark og Norge møttes til fellesmøte i Stockholm i juni.

■ ■ ■ Erling Bergan

Tenke nytt? Vel, godt gammelt fagforeningshåndverk er nok fremdeles hovedaktiviteten til et hvert fagforbund. Men alene er ikke dette nok. Tendensen til at stadig mer av lønnsdannelsen skjer lokalt er i hvert fall med på å gi nye utfordringer. Og ingen har merket dette mer enn våre kollegaer i Sverige.

Nestor i lønnsforhandlinger for de svenske bibliotekarene, Ulf Björkstrand, sa det slik: - Vi har gjort en reise, som ikke mange andre har, her i Sverige. I kommunal sektor har vi gått fra tariffbestemt til individuell lønnsdannelse. Lederne vil ha det. Medlemmene vil ha det - ja, undersøkelser viser at over 70 prosent av medlemmene er positive. Men de tillitsvalgte i forbundene ser annerledes på det - de vil ikke ha dette, fortalte han.

Proessen i Sverige har gått over lang tid. Fra begynnelsen av 70-tallet var det et sammentrykt lønnsbilde i offentlig sektor i Sverige. Lønnsoppgjørene prioriterte de lavtlønte. Høgskoleutdannede oppnådde lite og mente at noe måtte gjøres. De kikket over gjerdet til privat sektor, og så at lønningene der var høyere, hadde større spredning og var bestemt lokalt. I 1983 ble biblioteksjefenes lønninger forhandlet lokalt for første gang, og de fleste opplevde at det gikk bra når forhandlingene var nær de som faktisk gjorde jobben. I perioden 1983-1986 var det stor uro rundt lønnsforhandlingene. I 1986 ble det innført et system der kun minimumslønn var tariffestet, og fra 1989 var det slutt også på minimumslønna.

Ulf Björkstrand viste til flere begrunnelser for å gå over til individuell lønnsfastsettelse: De ansatte får økte muligheter til å påvirke lønna si. De ansatte blir mer synlige. Arbeidsgiveren tvinges til å ta tak i problemer som har med lønningene å gjøre. Og kvaliteten i virksomheten øker.

Så hvordan ser dagens tariffavtale ut på det kommunale området i Sverige? I inneværende periode heter den *Löneavtal 01*. Den løper fra 2001 og har ingen tidsfrist. For: Når lønningene avgjøres lokalt, hvorfor ha det store forhandlingsspillet hvert annet

år da? Dagens *Löneavtal 01* inneholder ingen krone-sommer, men et sett med regler for hvordan lønna skal fastsettes gjennom årlige runder lokalt. Det er to modeller for lokale forhandlinger: Primært skal man bruke modellen med at den enkelte har en lønnsamtale med sin egen sjef. Sekundært kan det føres tradisjonelle lokale forhandlinger, der lokal tillitsvalgt forhandler for alle sine medlemmer på arbeidsplassen.

Den årlige runden begynner med at arbeidsgiver og fagforening har et møte der arbeidsgiver legger fram premissene for årets foreslåtte lønnsendringer. Etter dette leverer arbeidsgiver sine forslag om ny lønn til den enkelte arbeidstaker, og til de tillitsvalgte. Lønnspredningen "ska ha sin grund i väl kända kriterier", som det heter i *Löneavtal 01*. Den lokale fagforening har så 2 ukers frist på seg til å vurdere om det er samsvar mellom arbeidsgivers premisser og den enkelte arbeidstakers foreslåtte lønn. Dersom de finner at det er dårlig samsvar, kan de kreve ordinære lokale forhandlinger. Ellers blir det individuelle lønnsamtaler basert på arbeidsgivers forslag.

I kommuner der bibliotekarene har liten tillit til sjefen, eller der kommuneledelsen ikke tror denne sjefen kan håndtere individuelle lønnsforhandlinger på en fornuftig måte, vil det ofte bli valgt ordinære lokale forhandlinger. For det er *både* arbeidsgiver og fagforening som kan kreve slike forhandlinger.

Den individuelle lønnsamtalen er altså en situasjon der du sitter alene overfor sjefen, med full kontroll over argumentasjonen for lønna du mener er riktig. Dette forutsetter at du har fått et godt arsenal med tall, statistikk og argumenter fra fagforbundet ditt på forhånd. Samtalen skal dreie seg om oppsatte mål, resultatene som er oppnådd og hvordan disse forholdene kobles til lønna di. Sjefen må altså være tydelig på hvilke krav og forventninger som stilles til deg. Virksomhetens felles mål må også være tydelige og diskutert med de ansatte.

Et eget avsnitt i *Löneavtal 01* gjelder de som over tid har hatt svak eller ingen lønnsutvikling. For disse skal det settes opp en handlingsplan for å "lägga grunden för en bättre löneutveckling eller finna alternativa vägar för den anställdes fortsatta arbetsliv". Ideelt sett skal altså ingen oppleve at lønna står stille, uten å få vite hvorfor og hva som må gjøres for å få den opp.

Det er nødvendigvis mange synspunkter på dette systemet i Sverige. Men det ser ut til å ha hatt større oppslutning enn man kunne trodd, i dette tradisjonelt sosialdemokratiske folkhemmet. Det er nå flere kommuner som velger modellen med individuelle lønnsamtaler, enn de som har tradisjonelle lo-

Bibliotekarforbundet heter det både i Sverige, Danmark og Norge. Her er deltakerne under fellesmøtet organisasjonene hadde i Stockholm 4. juni i år. Bak fra venstre: Klaus Jøran Tollan (Norge), Hanne Brunborg (Norge), Johannes Rudberg (Sverige), Pernille Drost (Danmark), Johnny Roj-Larsen (Danmark), Maj Eriksson (Sverige), Monica Deildok (Norge), Lone Johansen (Norge), Bruno Pedersen (Danmark), Ylva Rosell (Sverige), Karin Martinsson (Sverige), Mette Kjeldsen Sloth (Danmark) og Lis Nielsen (Danmark). Foran fra venstre: Carina Eskelin (Sverige), Erling Bergan (Norge), Jörgen Mähler (Sverige) og Zahra Safaie (Sverige). (Foto: Henrik Alfredsson)

kale lønnsforhandlinger. I følge Ulf Björkstrand har *Löneavtal 01* ført til at kompetansen på de lokale personalkontorene har økt. (En relevant opplysning i denne sammenhengen: Gjennomsnittskommunen i Sverige har 30.000 innbyggere, mens den norske gjennomsnittskommunen kun har 10.000 innbyggere.)

Fagforbundet har en stor jobb med å skolere tillitsvalgte til å være bedre enn arbeidsgiveren innenfor dette avtaleverket. Det er også viktig å kunne bringe god lønnsstatistikk ut til tillitsvalgte og medlemmer. Men uansett hvor gode arbeidstakersida er, mener Björkstrand det vil være et kjernespmål om sjefene forstår lønnspolitikk. Fagforbundene vil at medlemmene skal forhandle med sjefer som "står for" lønnsforslagene de kommer med, ikke bare henviser til rammer satt av sine overordnede.

Det er en blanding av frykt og nysgjerrig interesse fra norske og danske BF-ere til det som skjer i Sverige. Det som går under betegnelsen "Ny løn" i Danmark, og "Kapittel 5" i KS-sektoren i Norge, er som små skritt å regne i forhold til hvordan de har langet ut i Sverige.

Under fellesmøtet for de skandinaviske Bibliotekarforbundene i juni, var det også fokus på arbeidsmarkedet. Mens den generelle arbeidsløsheten i Sverige var på 5,4 % i april i år, og mens akademikergruppene hadde 3 % arbeidsløshet, opplevde Bibliotekarforbundet 6,0 % arbeidsløshet. Utreder Bo Westas i DIK-förbundet, der Bibliotekarforbundet i Sverige er med, kunne fortelle at bibliotekarene har opplevd økt yrkesdeltaking fram til 2001, men da knakk kurven nedover igjen. Det er spesielt i kommunesektoren at de opplever nedskjæringer. Prognosene tilsier ytterligere nedskjæringer fram til

2005, da det kan forventes en økonomisk oppgang igjen. Det svenske Bibliotekarforbundets leder Maj Eriksson kunne fortelle at 85 av Sveriges 290 kommuner nå skjærer ned på kultursektoren, og folkebibliotekene utgjør ca. 40 prosent av kulturbudsjettene.

Det danske arbeidsmarkedet for bibliotekarer har i mange år vært preget av at nyutdannede opplever stor arbeidsløshet det første året etter eksamen, men så går arbeidsløsheten markant ned. Det har vært en økning i antall bibliotekarer i privat sektor. I kommunal sektor har de forventet flere ledige jobber som følge av at eldre bibliotekarer går av med pensjon, men dette har ikke slått til ennå. Danskene opplever også en tendens til flere prosjektstillinger, på bekostning av faste stillinger. Arbeidsløsheten blant danske bibliotekarer er nå på rundt 5 prosent, mens den for akademikere generelt ligger på mellom 7 og 8 prosent.

Det årlige fellesmøtet for Bibliotekarforbundene i Sverige, Danmark og Norge går på rundgang mellom hovedstedene. Men selv om vi var i Oslo i fjor, blir det Oslo også neste år. Årsaken er grei, for dette gir en anledning til å kombinere med IFLA-konferansen i august. Og nettopp spørsmålet om en eventuell felles markering under IFLA 2005, der vi kan fokusere på den nordiske måten å drive fagforeningsarbeid for bibliotekarer på, var siste punkt på årets fellesmøte. Det var enighet om å utarbeide en brosjyre eller et lite hefte der vi kan informere om dette. Om det også skal bli en egen fellesstand er mindre sannsynlig, men vil være et prisspørsmål. Uansett vil IFLA 2005 være en anledning for oss til å snakke med kollegaer fra andre land om fagforeningsarbeid for bibliotekarer. ■

Queryster og søkemotorene

Bibliotekvaktens søketips

■ ■ ■ Solveig Eik og Rigmor Haug

Det er ikke alltid det er enkelt å finne informasjon via søkemotorene. Noen ganger leter vi etter den berømte nåla i høystakken. Det hender man må sende søket sitt inn i mange forskjellige søke-

motorer for i det hele tatt å få svar. Og det vil man jo ha, så man henter opp Google, og Yahoo, og Kvasir, og Teoma, og Vivisimo, og... Og så skriver man inn samme søkestreng (eller kanskje man kopierer og limer inn da, hvis man er litt lat) i alle sammen. Kjenner du deg igjen? Tidkrevende, ikke sant?

Her er et verktøy som vil forenkle dette noe: Queryster. Du finner det på adressen <http://www.queryster.com/>. Queryster gir deg tilgang til en mengde søkeverktøy, på en rask måte. Når du kommer inn på nettstedet ser du at her ligger det logoer til mange søkemotorer. Skriver du inn et søkeord, f.eks bulgarsk sekkepipe, og sender det inn i Queryster, får du opp treff fra en av de aktuelle søkemotorene. Vil du bytte søkemotor, og sende søket inn i en ny, klikker du på aktuell logo.

Som standardverdier ligger det mulighet til å søke raskt i Google, Yahoo, Alltheweb, Teoma, Wisenut, AskJeeves, AltaVista, HotBot, LookSmart og The Open Directory Project. Disse kan du selv endre på. Du kan jo f.eks bytte ut AltaVista med Vivisimo. Dette gjør du ved å gå inn på Customize. Der kan du enkelt tilpasse Queryster til å dekke dine behov.

Når du går inn på Queryster er det søkemotorer for websøk du får opp som standard. Men det finnes flere muligheter her. Går du inn på Channels, kan du velge Web search, Shopping, News, Reference, Images, Weblogs, Botlet eller Queryster Google. Velg f.eks Reference, og du vil få andre verktøy opp enn de du har for websøket. F.eks Britannica og Bartleby. Og tilsvarende for bildesøk, nyhetssøk osv.

Botlet skiller seg ut - den lar deg gå ut til selve søkeverktøyet. Du får opp en liten søkebok på skjermen. Skriv inn søket ditt her, og du kommer rett til valgte søkemotor (f.eks Google). Botlet legger seg i øverste høyre hjørne av skjermen din, og gir deg rask tilgang til de andre søkeverktøyene.

Queryster tilbyr en verktøylinje (toolbar) som du kan laste ned til pcen din. Den legger seg i Internet Explorer, og gir deg kjapp tilgang til alle verktøyene.

MEN. Og det er jo alltid et men. Det er en stor bakdel her, dessverre. Queryster tar ikke de norske tegna æ ø å. Dermed er det noe begrenset nytte av den. Også er det et verktøy som er under utvikling. Det er allikevel verdt å se nærmere på denne ressursen. Lykke til! ■

Utlån uten kø

*Elisabeth Bergstrøm i Porsgrunn bibliotek viser fram bibliotekets selvbetjeningsenhet for utlån.
Foto: Bård Sperrud, Telemarksavisa*

Mange bibliotek benytter nå muligheten til å la publikum selv foreta utlån i biblioteket. En selvbetjeningsenhet kan enten settes opp som et frittstående møbel, som kan utformes spesielt for det enkelte bibliotek, eller monteres i eksisterende skrankemøbler.

Selvbetjening kan gjerne kombineres med sikringsutstyr som radiobrikker og magnetstrips.

Våre kunder har oppnådd å få flyttet fra 20% til over 80% av sine skrankeutlån til selvbetjent! Det betyr mye frigjort tid til rådgiving og andre oppgaver.

En fristende mulighet? Kontakt oss gjerne for mer informasjon!

BIBLIOFIL[®] levert av

Bernt Lage Breivoll

Skjønnlitteratur i folkebibliotekene: En modell i samlingsutvikling

I den senere tid har jeg arbeidet med en modell for samlingsutvikling innen folkebibliotekenes skjønnlitterære samlinger. Her skal jeg kort presentere den.

“Det enkelte bibliotek skal i sine tilbud til barn og voksne legge vekt på kvalitet, allsidighet og aktualitet.” (Lov om folkebibliotek)

“Folkebiblioteket skal i sin innkjøpspolitikk legge vekt på kvalitet, allsidighet og aktualitet.” (Reglement for folkebiblioteket - veiledende retningslinjer)

Ifølge norsk biblioteklov og ABM-utviklings retningslinjer er de tre kriteriene for samlingsutvikling kvalitet, allsidighet og aktualitet. Lov og retningslinjer er basert på et faglig og politisk forarbeid hvor man har kommet til enighet om disse tre kriteriene, og har i sin tur vært opphav til en norsk faglitteratur som diskuterer samlingsutvikling i henhold til de tre kriteriene. Norsk bibliotekvesen har altså et etablert, innarbeidet begrepsapparat på området som jeg mener å kunne bruke som utgangspunkt for videre analyse og kritikk, ut fra en generell teori om at ny kunnskap vinnes ved å bygge på den allerede etablerte.

I det følgende vil jeg prøve å definere kvalitet, allsidighet og aktualitet på en nyttig måte. Hensikten min er ikke å presisere hva Stortinget har ment eller hvordan vi faktisk bruker kriteriene, men å definere dem slik jeg mener vi bør bruke dem.

Av de tre kriteriene foreslår jeg at to forstås å referere til presumptivt objektive egenskaper ved litteraturen i seg selv:

1. Kvalitet refererer til egenskaper ved den enkelte skjønnlitterære bok eller tekst i seg selv.
2. Allsidighet refererer til bøkens og tekstenes innbyrdes forhold og dermed til egenskaper ved skjønnlitteraturen som hele.

Aktualitet foreslår jeg at forstås å referere til egenskaper ved subjektene som anvender litteraturen. “Aktualitet” har som oftest blitt forstått som en høflig omskrivning av “popularitet”, men det må etter min mening være en feilslutning. Jeg vil argumen-

tere for at begrepet aktualitet bør inneles videre i begrepene relevans og popularitet:

3. Aktualitet som relevans refererer til den enkelte institusjon eller persons forhold til skjønnlitteraturen. Dette inkluderer den enkelte bruker og hans forhold til skjønnlitteraturen, og biblioteket (dokumentinstitusjonen) med dets formål og instruks, og dets forhold til skjønnlitteraturen.
4. Aktualitet som popularitet refererer til grupper av institusjoner og personers samlede forhold skjønnlitteraturen. Dette inkluderer gruppen av det enkelte biblioteks brukere og deres ønsker og bruk av skjønnlitteraturen, og gruppen norske folkebibliotek med sitt samlede innkjøp.

Dette strider mot en tradisjonell forståelse av popularitet som et spørsmål om hva brukerne vil ha. Men jeg tror dette er den riktige måten å beskrive det på. Den enkelte bruker vil jo ikke ha boken fordi den er populær, men fordi den er relevant for ham (hvilket den kan være av mange grunner, også at den er populær - men det er en annen sak). Norske folkebiblioteks samlede innkjøp kan ikke si oss noe om hvorvidt en bok har en spesiell relevans for det enkelte bibliotek, det kan derimot fortelle oss om den er populær.

Jeg vil videre påstå at relevans for biblioteket er det som er interessant i samlingsutviklingen, mens relevans for den enkelte bruker er det vi prøver å finne ut av i formidlingen av skjønnlitteratur. Tilsvarende er antatt popularitet blant bibliotekets brukere interessant i samlingsutviklingen, mens antagelser om hva folk vil ha snarere er en felle vi prøver å ikke falle i når vi driver med formidling av skjønnlitteratur.

Jeg har prøvd å stille opp de fire begrepene vi da opererer med i en modell som viser de innbyrdes logiske relasjonene. Modellen får betraktes som et “work-in-progress”, og termene “Subjekt”, “Objekt”, “Fenomen” og “Univers” får betraktes som foreløpige tilnærmelser til det jeg vil ha frem:

Samlingsutvikling: kriterier	Subjekt: egenskaper ved subjektene som anvender skjønnlitteraturen	Objekt: egenskaper ved skjønnlitteraturen i seg selv
Fenomen: Den enkelte skjønnlitterære tekst eller bok, den enkelte bruker eller institusjon	Relevans: biblioteket (dokumentinstitusjonen) og dets formål og instruksjoner	Kvalitet: egenskaper ved den skjønnlitterære tekst eller bok i seg selv
Univers: Skjønnlitteraturen som et hele og universet av brukere og institusjoner	Popularitet: brukerne og deres ønsker og bruk av skjønnlitteraturen	Allsidighet: egenskaper ved skjønnlitteraturen som et hele (bøker og teksters innbyrdes forhold)

Et av målene mine er å få satt opp de fire kriteriene i en praktisk fungerende rekkefølge, for å besvare spørsmålet: hvilke kriterium bør bibliotekaren først ta hensyn til ved vurderingen av den enkelte bok? Basert på erfaring tror jeg rekkefølgen bør være

relevans, allsidighet, kvalitet og popularitet. Utfordringen er å utvikle en modell hvor dette begrunnes logisk, hvor det altså fremgår av selve modellen at det må være slik. ■

Ny lovgivning om aldersdiskriminering

Siden 1. mai i år har arbeidsmiljøloven hatt bestemmelser som setter forbud mot å diskriminere arbeidstakere på grunnlag av alder.

■ ■ ■ **Per Halvorsen,
Senter for seniorpolitikk
og Dag Inge Danielsen, Cox PR.**

- Vi er det første landet i Europa som har fått et slikt forbud nedfelt i lovverket, sa lederen for Arbeidslivslovutvalget, advokat Ingeborg Moen Borgerud, på et pressemøte arrangert av Senter for seniorpolitikk i juni. Og hun tilføyde: - Jeg tror det norske forbudet vil gi en viktig signaleffekt, og at det er et nødvendig redskap i arbeidet med å få arbeidstakerne til å fortsette lengre i yrkeslivet.

EU vedtok et direktiv om aldersdiskriminering i 2000, og det er meningen at alle landene i EU skal innføre lignende bestemmelser som det Norge har gjort. I følge Borgerud vil arbeidsgivere som rendyrker et "ungt, sultent og dynamisk" image ved å innsnevre aldersgrensene når de rekrutterer nye medarbeidere, møte veggen i det nye lovverket. - Hvis man er ute etter å skaffe seg et offensivt image og sortere vekk alle over en viss alder uten saklig grunn, er dette klart i strid med loven, sa Moen Borgerud.

Forbudet mot diskriminering gjelder alle sider ved et ansettelsesforhold, fra utlysning, ansettelsespro-

sess og forfremmelser til kompetansehevende tiltak og ved opphør av arbeidsforhold. Moen Borgerud understreket at man skal ha en saklig begrunnelse for å gjøre alder til et utvelgelseskrITERIUM når man søker etter nye medarbeidere.

- En slik begrunnelse kan være ønske om større aldersmangfold i virksomheten. Er alle som allerede er ansatt i bedriften over 58, kan det være god grunn til å søke etter yngre medarbeidere, fortalte hun. Moen Borgerud er opptatt av at den nye lovgivningen skal virke holdningsskapende, og hun tror det vil bli få rettssaker på grunnlag av de nye bestemmelsene. Samtidig vil både Arbeidstilsynet og lokale tillitsvalgte få en rolle i håndhevelsen av loven.

- En problemstilling som dukker opp, er om vi kommer til å trenge et organ som får en mer aktiv rolle i å håndheve lovverket på dette området. I forhold til kjønnsdiskriminering og etnisk diskriminering har vi allerede slike organer gjennom Likestillingsombudet og Senter mot etnisk diskriminering, fortalte hun.

Professor i offentlig rett, Henning Jakhelln, sa at de nye reglene i arbeidsmiljøloven gir grunnlaget for å se med nye øyne på systemet med særaldersgrenser og øvre aldersgrenser i arbeidslivet. KLP-lege Knut Eldjarn opplyste at gjennomsnittlig pensjonsalder i kommunesektoren nå er nede i 54,7 år hvis uførepensjonering inkluderes. - Aldersdiskriminering vil ofte være ekstrabelastningen som får folk, som allerede har helseproblemer, til å ta steget ut av arbeidslivet. Eldjarn sa det var på tide at Norge nå kom etter land som USA, Australia og New Zealand, som i mange år har hatt lover som forbyr diskriminering på grunnlag av alder. ■

Rasjonell litteraturhistorie

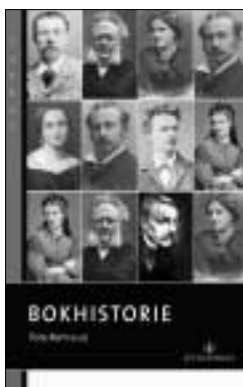
Introduksjon til, og eksempler på, et nytt litteraturhistorisk begrep, som gir nye perspektiv på forfatterrollen og tekstens verdikjede.

Bokanmeldelse:

Tore Rem (red.)
BOKHISTORIE
Gyldendal, 2003
255 sider

Anmeldt av
Morten Haugen
Biblioteksjef
Ørlandet kommune

Tore Rem har tidligere skrevet fine populæressays i Bokvennen og i P2-akademiet, og jeg trodde naivt nok at denne boka var samme type litteraturhistorie light. Jeg tok feil. Boka er en norsk førsteintroduksjon til begrepet bokhistorie, et forskningsfelt i krysningsfeltet mellom litteraturvitenskap, historie, sosiologi og biblioteksfag.”

Begrepet ble lansert av Robert Darnton i en artikkel fra 1982, som gjengis i boka. Sammen med Rems introduksjon er dette teoridelen av boka. Den utgjør 80 av 255 sider. Bokhistorie er forbundet med Bourdieu, på samme måte som 70- og 80-tallets litteratursosiologi var knyttet til Habermas. Jeg vet for lite om Bourdieu, men en lang anmeldelse i ”Norsk litteraturvitenskapelig tidsskrift” nr 2, 2003 setter dette i rett perspektiv.

Deretter inneholder boka 8 artikler som prøver ut bokhistoriske metoder på norsk litteraturhistorie

1850-1900. ”Vår egen” Lis Bybergs artikkel om hvor mange som var lesekyndige på 1700-tallet faller litt utenfor denne rammen, men viser hvor bredt man forstår det nye interessefeltet. Ellers er det artikler om Collett, Thoresen, Ibsen, Garborg, Skram, Obstfelder og Strindberg/Kielland. Den siste artikkelen - av Kiellandforsker Rem - er representativ. Forholdet mellom de to har tidligere vært skildret av Francis Bull, med hovedvekt på det som Strindberg hadde en definert strategi: ”For å klare seg økonomisk bedrev Strindberg en rekke aktiviteter utover det rent skjønnlitterære, blant annet som kritiker, oversetter og litterær mellommann”.

Noen (den nevnte anmeldelsen) synes at dette er å redusere forfattere fra ”den romantiske genimyten” til ”små griske fyrer”. Jeg synes tvert imot at det er et betimelig perspektiv: Alle forfattere er ikke ”skjønnånder”, selv om litteraturhistorien har en tendens til å forme dem til det. Noen har en rasjonell og saklig forfatterrolle hvor de har kontor og kontortid, opptre på så mange arenaer som mulig, og deltar i flest mulig ledd i verdikjeden. I vår tid er Svingen, Ewo, Bringsværd og Scheen verdige og gode eksempler på dette. ”Bokhistorien” blir banal når den leses som enkeltforfatteres kamp for det daglige brød, men når den blir en litteraturhistorie som er samfunns- og privatøkonomisk troverdig, har den min sympati og oppmerksomhet.

Noen vil lese denne boka for å brøse opp litteraturhistorien, mens andre leser den for å få en viss innsikt i en ny form for litteraturhistorie. Begge deler anbefales. ■

Forbundsstyret godkjente oppgjørene

Forbundsstyret i BF hadde møte 21. juni, med resultatene fra tariffoppgjørene som den store saken. Etter vedtektene skal forbundsstyret godta/forkaste forhandlingsresultat, og de skal også vurdere behovet for uravstemming. I tråd med innarbeidd praksis, ble oppgjørene i kommunesektoren (KS), Oslo kommune og NAVO alle godkjent av forbundsstyret - uten uravstemming.

I staten er det derimot forhandlings sammenslutningene som har forhandlingsrett, og de sender alltid meglingsresultat ut på uravstemming blant medlemmene. Derfor er det kun BF's medlemmer i det statlige tariffområdet som har deltatt i uravstemming.

Forbundsstyret i BF la to momenter til grunn for

ikke å arrangere uravstemming i tariffområdene KS, Oslo kommune og NAVO-Helse. For det første er det i tråd med forbundets policy fra tidligere hovedoppgjør. For det andre vurderes årets tariffresultat som tilstrekkelig gode til at uravstemming ikke kan rettferdiggjøres.

Realiteten i en uravstemming er jo at et eventuelt klart nei-resultat må føre til at forbundsledelsen avviser meglingsresultatet og dermed må sette i gang streik. Dette må BF i så fall kjøre på egen hånd. At dette er uaktuell politikk i årets oppgjør er så åpenbart at en uravstemming ville blitt meningsløs. Forbundsstyrets vedtak er derfor en ansvarlig og fornuftig håndtering av årets oppgjør. ■

TIDEMANN BibliOTEKSYSTEM[®] -fremtidens bibliotek

Nå kan du få
Tidemann 4 biblioteksystem
Folkebibliotekspakken for:

kr 1,-

**pr. innbygger
i din kommune**

- Gratis support
- Gratis søkelisenser
- Gratis publikumssøk
- Gratis databasemotor for server og klient
- Ingen avgifter på pc'er, skrivere eller annet utstyr
- Web søk med selvbetjent utlån og innlevering
- Låner kan administrere egen lånerkonto

Et bibliotekprogram som har blitt meget populært.
Lave årlige vedlikeholdsavgifter som du og biblioteket kan leve med.
Du får alltid raske og klare svar på dine spørsmål!

Du kan også få sentraldrift og SMS tjenester til meget gunstige priser.
Bibliotekaren har reell innflytelse på utviklingen av Tidemann!

**-Slik er det med Tidemann...
-et godt valg!**

Ring oss for å høre mer om den store Folkebibliotekspakken!

Telefon 32 88 70 10

BIBLIOTEKSERVICE AS

- navnet på god service

Tønsberg kommune

TØNSBERG - der fremtiden skapes

Besøksadr: Tollbodgt. 22 , Postadresse: Postboks 2410, 3104 Tønsberg, tlf. 33 34 80 00, fax. 33 34 80 10

e-post: postmottak@tonsberg.kommune.no
Hjemmeside: www.tonsberg.kommune.no

STILLING LEDIG

SKOLEBIBLIOTEKAR HUSVIK, PRESTERØD OG SANDEÅSEN SKOLER St.nr. 225-1485-2004

Det er ledig en skolebibliotekarstilling ved disse skoler fra 10.8.04.

Bibliotekaren vil betjene alle tre skolene etter en fast brøk, og følge skolens arbeidsplan. Samlet vil dette utgjøre 70-75% stilling. Skolene ligger i nærheten av hverandre, og arbeidsplan legges opp i samarbeid skolene/bibliotekar.

Skolene søker en bibliotekar som er kreativ, positiv og samarbeidsvillig, med evne til å omgås og kommunisere med barn. Vi ønsker at vedkommende vil::

- delta aktivt og bidra med den fagkunnskapen som er nødvendig i skolens miljø
- hjelpe og veilede skolens elever og ansatte ved bruk av informasjonsbaser og læremidler
- ha ansvar for innkjøp, registrering og oppfølging av skolebiblioteket
- betjene Bibliofil
- holde kurs for elever og ansatte om biblioteket og litteratur

Lønn etter kvalifikasjoner

Aktuelle søkere vil bli innkalt til intervju. Vandelsattest må fremvises ved ansettelse. Informasjon om stillingen:

Rektor Erik Relander Tømte (Husvik skole, tlf. 33 41 40 11), rektor Gunnar Haraldsen (Presterød skole, 33 34 84 31) og rektor Jan-Erik Norder (Sandeåsen skole, 33 41 40 70).

Søknadsfrist: 21. juli 2004.

Ansettelse skjer i h.h.t. gjeldende lover, reglementer og tariffavtaler. 6 mnd. prøvetid. 2% pensjonsinnskudd. Søknader merket st.nr., vedlagt kopier av vitnemål og attester sendes

Tønsberg kommune, Postboks 2410, 3104 Tønsberg

ÅRDAL KOMMUNE

BIBLIOTEKSJEF - VIKARIAT

Ved Årdal bibliotek er det ledig 100% vikariat som biblioteksjef fram til september 2005 p.g.a. svangerskapspermisjon. Vikariatet kan også bli forlenga Biblioteket har 2 godt utbygde avdelinger med til saman 3,5 stillingar.

Lokalhistorisk arkiv er under arbeid. Vi ynskjer ein utadvendt og kreativ person som kan trivast i eit til tider hektisk, men triveleg arbeidsmiljø. Dersom ein ikkje får søkjarar med eksamen frå HiO, avdeling for journalistikk, bibliotek og informasjonsfag eller tilsvarande, vil søkjarar med administrativ/annan fagleg bakgrunn bli vurdert.

Biblioteket nyttar biblioteksystemet Aleph, og har lagt katalogen ut på Internett (breiband).

Arbeidsoppgåver:

- Fagleg og dagleg leiar av Årdal bibliotek
- Utvikling og vedlikehald av bibliotektenestene
- Innkjøp og ajourhald av samlingane
- Publikumstenester og utoverretta arbeid
- Personaladministrasjon, budsjett og økonomi
- Samarbeidsprosjekt internt og på tvers
- Vidareutvikle studieverkstad for vaksne

Kvalifikasjonar

- Eksamen frå HiO, avdeling for journalistikk, bibliotek og informasjonsfag eller tilsvarande
- Leiarevner og gode samarbeidsevner
- Serviceinnstilling
- Gode datakunnskapar

Løn etter avtale. Det vert trekt 2% pensjonsinnskott.

Nærmare informasjon om stillinga får du hjå leiar for tenesteområde kultur, Steinar Lægred, tlf. 57 66 50 60 eller biblioteksjef Gry Hatlelid 57 66 53 73/50 70.

Søknad med rettkjende vitnemål og attestar kan sendast til Årdal kommune, Tenesteområde kultur, postboks 40, 6881 Årdalstangen, eller e-mail: postmottak@ardal.kommune.no, **innan 10. juli 2004.**

Rådmannen

Korrekt medlemsinfo?

BFs medlemsregister blir aldri bedre enn kvaliteten på informasjonen som er lagt inn. Har vi korrekt informasjon om deg? Dersom du har skifta lønn, jobb, telefonnummer, e.l., går du inn på BFs nettsider og finner "Oppdatering av medlemsregisteret". Takk for hjelpen!

Brodd kan bibliotek !

Kontakt oss når det gjelder konsulenttjenester på bibliotekområdet. Våre tjenester omfatter

- bibliotekutvikling i alle typer organisasjoner
- bibliotekplaner i kommuner og fylkeskommuner
- ledelses- og organisasjonsutvikling
- valg av biblioteksystemer
- markeds- og brukerundersøkelser
- evaluering av tjenester
- klassifikasjonssystemer
- intern opplæring

Dato	Kursnavn
1. september	Flash
9. – 10. september	HTML med stilark
15. – 16. september	Adobe Photoshop
20. – 21. september	Dreamweaver
22. – 23. september	Web brukergrensesnitt og design
28. september	Jobb smartere med Word
30. september	Jobb mer effektivt med Outlook
6. – 7. oktober	Access DB
11. oktober	XML

Se beskrivelse av våre tjenesteområder og prosjekter på www.brodd.no eller ta kontakt med oss på telefon **23 37 90 60**.

Bibliotekarforbundets medlemmer får 20% rabatt på Brodds standard kurspriser. For ajourført kursoversikt, program og påmelding se www.brodd.no.

Brodd er en privat stiftelse med ansatte som har bibliotekar- og IT-bakgrunn
Vi tilbyr konsulent- og vikartjenester innen arkiv, bibliotek, kultur, kunnskaporganisering, ledelse, organisasjon og web.

Post- og besøksadresse: Brodd, Brynsveien 5, 0667 Oslo Tlf.: 23 37 90 60 Fax: 23 37 90 61 E-post: brodd@brodd.no Org. nr: 974 789 299

høgskolen i oslo

Kurs og videreutdanning ved Bibliotek- og informasjonsstudiene

Nytt studium: Museumsformidling

Formidling er og har vært en vesentlig og spennende del av arbeidet ved muséene.

Høsten 2004 starter Modul 1: Museumsformidling – innføring, (30. studiepoeng) 1. delemne: Museum og samfunn : Om museenes virksomhet, mål og strategier sett i et historisk og samfunnsmessig perspektiv. 2. delemne: Museumsformidleren: Om formidlerens arbeidsfelt, møtet med publikum og formidlingsmetodikk. 3. delemne: Målgrupper og utstillingsarbeid: Om målgrupper og arbeid for å nå nye grupper. Om forskjellige kategorier utstillinger, faglig innhold, presentasjonsform, markedsføring og publikumsrespons. Modul 2 og 3 starter høsten 2005.

Modul 2: Utstillinger – utvikling og utforming (15. studiepoeng) 1. delemne: Planlegging av utstilling. 2. delemne: Bruk av ulike virkemidler i utstillinger. Modul 3: Museumsformidling for barn, (15. studiepoeng), 1. delemne: Didaktisk og pedagogisk kunnskap om formidling til ulike aldersgrupper. 2. delemne: Bruk av forskjellige uttryksformer i formidlingsarbeidet til barn.

Søknadsfrist: 14. august 2004. For mer informasjon gå inn på studiets startside: <http://www.jbi.hio.no/museum/>

Andre kurs og seminarer

24. september: "Norsk digitalt lokalhistorisk bibliotek" Lokalhistorie og folkebibliotek - hvilke utfordringer står vi overfor? Et lokalhistorisk heldagsseminar på HIO. Seminaret arrangeres i samarbeid med ABM-utvikling og Norsk lokalhistorisk institutt. Pris: kr. 600,- (inkl. lunsj) Påmeldingsfrist 3. september.

27. og 28. september inviterer avd. JBI og Stortingsbiblioteket / Stortingsarkivet igjen til seminar i Stortinget: **Stortinget, bibliotek og offentlig informasjon**. Seminaret retter seg mot bibliotekarer og andre informasjonsmedarbeidere. Søknadsfrist 2. september. Seminaret er gratis.

15. – 19. november: Grunnkurs C. Bibliotek- og informasjonskunnskap. Ukeskurs som fokuserer på kommunikasjon og på hvordan biblioteket kan møte aktuelle utfordringer fra samfunn og enkeltbrukere. Målgruppe: Medarbeidere i bibliotek og arkiv uten bibliotekfaglig utdanning og andre interesserte. Pris: Kr. 6.000,- (inkl. lunsj). Påmeldingsfrist kommer senere.

For nærmere opplysninger om kurs og videreutdanning, se <http://www.hio.no/enheter/jbi/kurs>

Påmelding til alle kurs: kurs@jbi.hio.no eller tlf.: 22 45 26 10. Bruk gjerne elektronisk søknadsskjema: <http://www.jbi.hio.no/kurs/skjema>.

Det tas forbehold om programendringer.

Ledig stilling?

"Bibliotekaren" er et rimelig og effektivt alternativ for annonsering av ledige stillinger. Vi er alene om å komme ut hver eneste måned året rundt. Vi er alene om å ha så kort produksjonstid. Og vi er alene om å ha så lave priser.

Ta en titt på vår utgivelsesplan og våre annonsepriser på side 2, eller ring redaksjonen på 57 82 07 65. Neste gang du skal lyse ut en ledig stilling kan du trygt ta kontakt med oss!

Vi befinner oss i det 21. århundre etter Kristus. Hele Norge er erobret av bokjedene. Hele? Nei! En liten sjappe gjør fremdeles motstand. Denne strie, ukuelige bokhandelen – Tronsmo, selvsagt – lar seg ikke knekke.

SE VERDEN GJENNOM TRONSMO

One of the coolest bookshops in the world.
Neil Gaiman

Small bookshops rule!
Zadie Smith

Det finnes bare en hip bokhandel i Norge.
Jan Erik Vold

The best bookshop in the world.
Allen Ginsberg

PONDUS, POLITIKK, BUKOWSKI, MUSIKK, FOTO, CUBA, TINTIN, FANTE, MUTTS, BARKS, MIDTØSTEN TO TRØTTE TYPER, HUNTER S., GRAFFITI, KAPUŚCIŃSKI, HIP HOP, DUMME HVITE MENN, BEAT, PILGER CHE, DESIGN, AMERICANA, KULTBØKER, FILOSOFI, DYLAN, HOMSE/LESBE, MAGNETER, HISTORIE AFRIKA, FILM, KULE POSTKORT, POPULÆRVITENSKAP, JASON, HENGEKØYER OG ALLTID GODE TILBUD

TRONSMO

BØKER & TEGNESERIER, KR. AUGUSTS GT. 19 PB. 6754 ST. OLAVS Plass, 0130 OSLO
Telefon 22 99 03 99 Fax 22 11 33 74 post@tronsmo.no www.tronsmo.no

EGYPT REISER

- ingen kan Egypt bedre

Vår spennende temareise RA 1 fortsetter - nå med ekstra avganger

RA 1 er den åttende 10-dagers rundreise i Egypt: Kairo og Alexandria med mulighet for Alexandria og Abu Simbel

Wig reiser med turistbuss og 1 klasse hotell

HORUS

Vår spennende program HORUS er komplett

10 dager i netter Kairo, 1 netter Nilecruise og 4 netter Hurghada

7 netter kombinasjonsreise

Wig reiser Kairo/Luxor/Kairo/Sharm el Sheikh

13 dager rundreise inklusiv Alexandria

Wig reiser 3 forskjellige kombinasjoner av Nilecruise, kultur og badeland

2 uker Sharm/Hurghada

I kombinasjon med 1 dag Kairo. Se Pyramidene og Det egyptiske Museum. 1000 Lure

Vi skreddersyr alle slags program som passer til alle ønsker

Be om vår nye flotte katalog

EGYPT REISER

Cart Adelersgate 18 - Vika - 0254 Oslo

Tlf: +47 24 11 22 00 - Fax: +47 24 11 22 01

post@egyptreiser.no - www.egyptreiser.no

En gresk øy...

Folegandros er en liten gresk øy i Kykladene. Her kan du ha en rolig ferie i familiehotellet Ampelos resort like utenfor den vakre landsbyen Hora. Hotellet er nybygd - i gammel stil. Du kan dyrke dine kreative sider i en opplevelses- og kursferie på øya. Tilbudene spenner fra maling, fiske, dykking og matlaging, til yoga og høsting av oliven. Folegandros danner en perfekt ramme for en aktiv og anderledes ferieopplevelse. Det dansk/greske vertskapet ønsker deg velkommen til en ferie du kan tilpasse dine behov. Se våre nettsider for mer informasjon:

www.folegandros.dk
www.ampelosresort.com

Medlemmer av
Bibliotekarforbundet
får 10 % rabatt!

KLASSEKAMPEN

VENSTRESIDAS DAGSAVIS

Tidene skifter - tenk annerledes

Abonner på Klassekampen:

Kontakt oss på tlf. 22 05 95 72,
e-post: abonnement@klassekampen.no eller
www.klassekampen.no

Introduksjonstilbud:

3 mnd. kr 505,- Spar kr 105,-
6 mnd. kr 1010,- Spar kr 210,-

Leie gård i Sørvest Frankrike?

Gården ligger i et aktivt jordbruksområde i departementet Lot & Garonne mellom Bordeaux og Toulouse og 4 km fra middelalderlandsbyen Penne d'Agenais. Du leier hele gården. Hovedhuset har sengeplass til 12 personer fordelt på 3 rom, og er fullt utstyrt. Det er 2 bad og 2 kjøkken, samt stor oppholds- og spisestue. Gården har svømmebasseng og egner seg til generasjonsferie, venneferie, aktivitetsferie, gourmetferie, sykkelferie, golf ferie og for seminarer o.lign.

Medlemmer av
Bibliotekarforbundet
får 20 % rabatt!

www.vagant.com

Fly direkte til Cairo!

Fra 27. september 2004 vil turoperatøren Egypt Reiser ha et ukentlig fly med flyselskapet Egypt Air direkte fra Oslo til Cairo. Ruta er satt opp med avgang fra Oslo på mandag morgen hver uke fram til våren 2005. Retur fra Cairo til Oslo vil være natt til mandag hver uke. Ta kontakt med Egypt Reiser for nærmere informasjon om avgangstider, priser og billettbestilling.

Medlemmer av
Bibliotekarforbundet
får 15 % rabatt på flyreisen!

www.egyptreiser.no

ei avis til å lese

Vi tek **kulturen** på pulsen, og stiller dei **interessante** politiske spørsmåla. Vi gir plass for **humoren** og dei frimodige ytringane, til **glede** for mange og forarging for somme. Vi lagar ei avis der det er **høgt** under taket. Blikket vårt er også festa på hendingane utanfor landegrensene.

www.varnspagesign.no

Abonner no, vi veit du ikkje vil angre!

DAG OG TID Telefon: 22 33 00 97 – Faks: 22 41 42 10
E-post: tinging@dagogtid.no

BLADPENGAR: • 764 kr året • 399 kr halvåret • 229 kr kvartalet

nlhas

Vi leverer norske og utenlandske bøker, gråsonepublikasjoner, CD-ROM og andre informasjonsprodukter.

Vi tilbyr:

- Riktige priser
- Effektive rutiner
- Oversiktlige statusrapporter
- Personlig oppfølging

Større kunder tilbys svært fordelaktige betingelser, med reelle rabatter på utenlandske priser.

Ta kontakt – vi sender gjerne en oversikt over våre tjenester.

Norwegian Library House AS
Postboks 4737 Nydalen
0421 Oslo

Telefon 22 95 27 42
Telefax 22 95 03 25
post@nlhas.no
www.nlhas.no

Kikk innom Bibliotekarforbundet på veven:

www.bibtorb.no

Bibliotekarforbundet

INNMELDINGSSKJEMA

Navn	_____	Født	_____
Adresse	_____	Tlf.	_____
	_____	Mobil	_____
Postnr.	_____	Poststed	_____
E-post:	_____		

Yrkesaktiv	☐	Godkj. Bibliotekareksamen (År)	_____
Student	☐		
Ikke yrkesativ	☐		

Arbeidsgiver	_____	Sektor (Komm/Stat/Fylke/Priv)	_____
Arbeidssted	_____	Tlf.	_____
Adresse	_____	Faks.	_____
Postnr.	_____	Poststed	_____
Stilling	_____	Ansiennitet fra	_____
Stillingskode	_____	Årslønn 100% / Lønnstrinn	_____
		Stillingsandel	_____

Dato	_____	Signatur	_____
------	-------	----------	-------

Kontingentsatser:

Yrkesaktive: 1,32 % av bruttolønn. (Min. kr. 2220 pr. år. / Maks. kr. 3840 pr. år.)

Ikke-yrkesaktive: kr. 250 pr. år.

Studenter: kr. 100 pr. skoleår.

Skjemaset sendes: Bibliotekarforbundet, Lakkegt. 21, 0187 Oslo,
vedlagt dokumentasjon av bibliotekarutdanning.

Sekretariatet:

Leder: Monica Deildok

Rådgiver: Thor Bjarne Stadshaug

Sekretær: Eva Trønnes

Adresse: Lakkegt.21, 0187 Oslo

Telefon: 22 17 04 95

Fax: 22 17 04 96

E-post: bf@bibforb.no

URL: www.bibforb.no

Styret:

Leder
 Monica Deildok
 BFs sekretariat, Lakkegt. 21, 0187 Oslo
 Tlf. jobb: 22 17 04 95
 Faks: 22 17 04 96
 Tlf. priv.: 33 77 77 16
 Mobil: 41 21 23 57
 E-post: monica.deildok@bibforb.no

Nestleder
 Mona Magnussen
 Universitetsbiblioteket i Tromsø
 Breivika, 9037 Tromsø
 Tlf. jobb: 77 64 41 49
 Faks: 77 64 45 90
 Mobil: 41 21 21 55
 E-post: mona.magnussen@ub.uit.no

Styremedlemmer
 Hanne Brunborg
 Gol bibliotek
 Ritha Helland
 Bibliotekstudent
 Lone Johansen
 Malakoff videregående skole
 Richard Madsen
 Sørfold folkebibliotek
 Klaus Jøran Tollan
 Høgskolen i Hedmark

Varamedlemmer
 Olga Skrinde, Fylkesbibl. i Akershus
 Ola Eiksund, Arendal bibliotek
 Guri S. Haugan, Levanger bibliotek
 Roger Dyroy, Direktoratet for
 samfunnstryggleik og beredskap
 Signe Witsø, Høgskolen i Sogn
 og Fjordane

Fylkeslagene:

Finnmark

Lillian E. Rushfeldt
 Vadsø videregående skole, Boks 610, 9811
 Vadsø
 Telefon: 78 95 56 63
 Telefaks: 78 95 28 50
 E-post: lillian.rushfeldt@ffk.no

Troms

Stine Fjeldsøe
 Tromsø bibliotek,
 Boks 752, 9258 Tromsø
 Telefon: 77 68 37 02
 Telefaks: 77 65 74 14
 E-post: stine@tromso.folkebibl.no

Nordland

Merete Hassel
 Bodin videregående skole
 Mørkvedtråkket 2, 8002 Bodø
 Telefon: 75 65 10 17
 Telefaks: 75 51 55 07
 E-post: merete.hassel@bodin.vgs.no

Trøndelag

Sølvi Eriksen Lind
 Universitetsbiblioteket i Trondheim
 Høgskoleringen 1
 7491 Trondheim
 Telefon: 73 55 03 88
 Mobil: 40 22 69 58
 Epost: solvi.lind@ub.ntnu.no

Møre og Romsdal

Gro J. Sandvik Fegth
 Fræna vidaregåande skole
 Bøen 22, 6440 Elnesvågen
 Telefon: 71 26 64 20
 Telefaks: 71 26 64 01
 E-post: fvgbib@online.no

Sogn og Fjordane

Marit Lofnes Mellingen
 Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
 6863 Leikanger
 Telefon: 57 65 50 14
 Telefaks: 57 65 50 55
 E-post: marit.mellingen@norge.no

Hordaland

Siri Sjursen
 Hordaland fylkesbibliotek
 Fylkeshuset, 5020 Bergen
 Telefon: 55 23 93 74
 Telefaks: 55 23 93 79
 E-post: siri.sjursen@hordaland-f.kommune.no

Rogaland

Tove Gausen
 Sølvberget FK / Stavanger bibliotek
 Postboks 310/320, 4002 STAVANGER
 Telefon: 51 50 71 41
 Telefaks: 51 50 70 25
 E-post: tove.gausen@stavanger-kulturhus.no

Agder

Margunn Haugland
 Kristiansand folkebibliotek
 Postboks 476, 4664 Kristiansand
 Telefon: 38 12 49 13
 Telefaks: 38 12 49 49
 Epost: margunn.haugland@kristiansand.kommune.no

Telemark

Kari Madsen Moldvær
 Porsgrunn bibliotek
 Postboks 1133, 3905 Porsgrunn
 Telefon: 35 54 71 71
 Telefaks: 35 55 90 93
 e-post: karim@porsgrunn.folkebibl.no

Vestfold

Mait Bunæs Gossner
 Horten bibliotek
 Apotekergt 10, 3187 Horten
 Telefon: 33 08 53 26
 Telefaks: 33 08 53 33
 E-post: maritb@horten.folkebibl.no

Buskerud

Anne Foss
 Buskerud fylkesbibliotek
 Boks 1136 Bragernes, 3001 Drammen
 Telefon: 32 80 63 55
 Telefaks: 32 80 64 53
 E-post: foss@buskerud.fylkesbibl.no

Hedmark og Oppland

Jan Erik Sandhals
 Gran bibliotek
 Postboks 244, 2718 Brandbu
 Telefon: 61 32 72 44
 Telefaks: 61 33 42 14
 Epost: jan.erik.sandhals@gran.kommune.no

Østfold

Anne Woje
 Fredrikstad bibliotek,
 Boks 100,
 1601 Fredrikstad
 Telefon: 69 38 34 33
 Telefaks: 69 38 34 34
 E-post: acwo@fredrikstad.kommune.no

Oslo/Akershus

Anne Cathrine Undhjem
 Fylkesbiblioteket i Akershus
 Boks 85, 2027 Kjeller
 Telefon: 63 80 10 20
 Telefaks: 63 81 09 26
 E-post: cathrine.undhjem@fia.akershus-f.kommune.no

Bibliotekpartiet FrP?

Fremskrittspartiet har aldri vært noe bibliotekparti. Derom er det nok tverrpolitisk enighet. FrP har for så vidt vært gretten på all offentlig virksomhet. Men i tur og orden har de ulike sektorene fått Hagen, eller en harmdirrende Alvheim, som bannerførere for mer penger til pleie, omsorg, sykehus, skoler, veier eller noe annet vanskjøttet som tabloidene har gjort dem oppmerksomme på. Og for noen år siden snudde de på oljefond-flisa og begynte å bruke villig vekk av offentlige penger.

Men vi har aldri sett en harmdirrende Alvheim snakke om uakseptable forhold i bibliotekene. Ikke så rart. For Fremskrittspartiet programfestet allerede for tjue år siden at "Offentlige biblioteker som egner seg for det, søkes solgt til private interesser". I et intervju med Dagbladet i 1988 utdypet Carl I. Hagen dette standpunktet: "I dag er bibliotekene fulle av bøker bare bibliotekarene har glede av, men private biblioteker som skulle leve av pengene de tjente, måtte ta hensyn til lånernes interesser".

Det var høylydt markedsliberalisme fra Fremskrittspartiet den gang, da Peter N. Myhre var varaordfører i Oslo: "Kulturarens tilgjengelighet må bestemmes av markedet", sa han til Aftenposten, og la til at folkebibliotekene har utspilt sin rolle. På Aftenpostens spørsmål om hva prisen er på Deichmanske, dersom biblioteket skal selges, svarer Myhre: "Bygningene kan selges, men virksomheten er neppe omsettelig."

Det var den gang hovedstadens bibliotek hadde 1,5 millioner utlån og like mange besøk. Nå har de 2,0 millioner utlån og 2,5 millioner besøk. Bibliotekenes overraskende

Flu Hartberg

suksess i en tid med nye kommunikasjonskanaler og tiltagende markedsliberalisme, har nok en del FrP-ere fått med seg. Kanskje offentlige bibliotek er lurt? Kanskje det gir næringslivet litt mer kunnskapsrike og anvendelige arbeidstakere? Kanskje det gir litt innovasjon og resulterer i en og annen gründer?

Bibliotekarer har i sine henvendelser til det politiske miljø tradisjonelt appellert til den venstre halvdel av spekteret. Sjarpong og retorikk er tilpasset åpning av disse allerede halvåpne dørene. Men nå er det politiske landskapet kraftig endret. De markedsliberale ertekrokene har blitt et stort populistisk folkeparti. Har vi noe politisk argumentasjon å tilby dem? Eller er bibliotekfolket bare mot FrP?

Jeg tror det er vel verdt å utforske det politiske spillerommet som et stort og delvis kommunalt ansvarlig Fremskrittsparti gir oss. Vi MÅ prøve det ut. Se på Austevoll, der den unge FrP-ordføreren puster lettet ut når økonomien tillater at både nord- og sørdelen av kommunen får beholde bibliotekene sine. Han måtte ikke "gi seg" for et rødt flertall, han argumenterte selv for bibliotekenes betydning. At saken hadde andre originale aspekter, endrer ikke dette poenget.

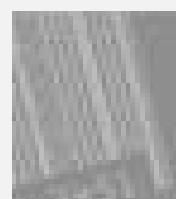
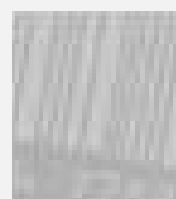
Fremskrittspartiet er for et offentlig ansvar for infrastruktur. Hvordan kan bibliotekene bli argumentert for på samme måte som veier? Det bør være en utfordring for våre organisasjoner å forfølge denne muligheten.

■ Erling Bergan

B-blad

Returadresse:

Bibliotekarforbundet
Lakkegata 21
0187 Oslo

Sitatet:

“My editor at Booklist, the American Library Association’s book review journal, likes to say that librarians are divided into information people and story people. I think, rather, that what makes us librarians is that we are all of us both information people and story people, and that it is the tension between those two roles that makes us, drives us, and comforts us.”

GraceAnne A. DeCandido,
amerikansk webdesigner og bokanmelder, på
<http://www.well.com/user/ladyhawk/archfire.html>